

WIJ STEUNEN: EMOENA - LEIDERSCHAP IN EEN MULTIRELIGIEUZE CONTEXT

Hoe verstaan verschillende levensbeschouwingen elkaar, en hoe zorg je dat je hier op een constructieve manier mee kan werken? Wie te maken heeft met levensbeschouwelijke diversiteit kan veel leren van het leiderschapsprogramma dat Emoena biedt. We spreken Marianne Moyaert over dit project. Zij is hoogleraar Comparatieve Theologie en Hermeneutiek van de interreligieuze Dialoog aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

16-12-2020 | 14:29

WAT DOET EMOENA?

Marianne Moyaert: "Wij bieden een 18-daags onderwijsprogramma voor professionals die te maken hebben met diversiteit en die zich op een verschillende manier verhouden tot religie. Dat kunnen mensen zijn die religieus zijn, zoekend, humanist of niet-religieus. Het gaat om mensen die verschillend geloven en

praktiseren. Docenten, schoolleiders, geestelijk verzorgers, kunstenaars, maatschappelijk werkers of mensen die bij de overheid werken. Door de diverse groepssamenstelling kijkt het programma niet alleen over de grenzen van levensbeschouwing, maar ook over de generaties en diverse beroepen."

HOE KOMT U TOT HET OPZETTEN VAN ZO'N SPECIAAL ONDERWIJSPROJECT?

"In 2017 kreeg ik een telefoontje uit Parijs van Pauline Bebe, de eerste vrouwelijke rabbijn van Frankrijk. Ze vertelde over haar leiderschapsprogramma Emoena, waar ze na de aanslagen van 2015 op Charlie Hebdo en de Bataclan mee gestart is. Het

programma is in Frankrijk specifiek gericht op religieuze leiders: rabbijnen, pandits, dominees, priesters en imams die gedurende achttien dagen met elkaar op weg gaan. Meer leren over religie, de geschiedenis en cultuur, levensbeschouwelijke geletterdheid en werken aan interlevensbeschouwelijke competenties en leiderschapsvaardigheden. Door de laïcitécultuur van Frankrijk met de strikte scheiding tussen kerk en staat is er heel weinig platform om religieuze leiders met elkaar in gesprek te laten gaan. Het niet kunnen praten met elkaar leidt tot misverstanden, daarenboven komt het ook de sociale cohesie niet ten goede. Emoena is overigens geen programma om te deradicaliseren of het probleem van het religieus fundamentalisme te counteren. Het gaat echt over het versterken van competenties om in een plurale samenleving bruggen te bouwen.

Zelf doe ik onderzoek naar de dynamische interactie tussen mensen die zich verschillend rond religie oriënteren. Onze faculteit Religie & Theologie staat internationaal bekend om haar multi-levensbeschouwelijk onderwijs en onderzoek. Van daaruit kwam de vraag of ik geïnteresseerd zou zijn om het Emoena-programma uit te rollen in Nederland. Ik heb daar ja op gezegd omdat ik het ook een verantwoordelijkheid van academici vind om een maatschappelijke rol te hebben. Het past ook heel erg bij onze faculteit en de VU.”

DOET U DINGEN ANDERS DAN IN FRANKRIJK?

“Ja, de context is hier anders. We kennen hier niet de laïcité, waardoor er bij ons veel meer initiatieven zijn om met elkaar in gesprek te zijn, de sociale cohesie te versterken en bruggen te bouwen. Er is dus al veel, maar een intensief programma van een jaar zoals Emoena was er nog niet.”

WAT KOMT ER UIT ZO’N INTENSIEF PROGRAMMA?

“We werken met het concept ‘hoofd, hart en handen’. We organiseren lezingen, ook op academisch niveau. Het hart staat voor dialoogvaardigheden: hoe leer je empathisch te luisteren naar de ander en stel je bijvoorbeeld een verdiepende vraag. Hoe vermijd je dat je je eigen gedachten gaat toevoegen aan wat iemand doet of zegt? Dit is fundamenteel anders dan een debat, waarbij je elkaar probeert te overtuigen. De handen staan voor samenwerken in een project. We noemen dat ook wel ons cadeau aan de maatschappij. Zo is er vorig jaar een multireligieus gebedenboek gemaakt dat kan worden gebruikt in ziekenhuizen of op school. Een andere groep heeft een website gelanceerd over levensbeschouwing en ecologie. Weer anderen hebben een pedagogische werkvorm ontwikkeld voor multilevensbeschouwelijk leren op school. We hopen dat al onze deelnemers weer anderen inspireren om niet alleen oog te hebben voor de dominante cultuur, maar ook voor anderen. Zorgen dat die ook gehoord en gezien worden.”

VUvereniging maakt Emoena met een tweejaarlijkse subsidie van € 30.000 mede mogelijk.

MEER INFO:

- [Website Emoena](#)
- [Facebook Emoena](#)
- [LinkedIn Emoena](#)

foto Marianne Moyaert: Theo Brand - [NieuwWij](#)